

P L A T F O R M A

za učešće delegacije Crne Gore na 5. zasijedanju Nacionalnih koordinatora između zemalja Centralne i Istočne Evrope i Narodne Republike Kine, koja će se održati u NR Kini, Peking, od 09. do 12.jula 2015. godine

I Uvod

Savjetnik potpredsjednika Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i finansijski sistem i Nacionalni koordinator za saradnju sa NR Kinom, u okviru inicijative „16+1“ g-din Goran Jovetić, predvodiće delegaciju Crne Gore na 5. zasijedanju Nacionalnih koordinatora između zemalja Centralne i Istočne Evrope i Narodne Republike Kine, koja će se održati u Pekingu, od 09. do 12.jula 2015. godine.

Sastanak će biti posvećen diskusiji u vezi sa sadržajem predloženom Srednjoročnog plana saradnje, kao i pripremama za održavanje samita premijera zemalja CEE, koji bi trebalo da se ove godine održi u NR Kini.

Crna Gora i NR Kina imaju tradicionalno dobre ekonomske i političke odnose. U junu 2006. godine, NR Kina je priznala Crnu Goru i uspostavila diplomatske odnose između dvije države. Od tog perioda do danas odnosi su uznapredovali u oblastima politike, ekonomije, trgovine, nauke i tehnologija, energije i ekologije, kao i u drugim oblastima.

NR Kina ima veoma dobre odnose sa Evropskom unijom. EU i NR Kina su dva važna svjetska tržišta i njihove ekonomije su komplementarne, što stvara veliki potencijal za saradnju.

Saradnja između 16 zemalja CEE i NR Kine unaprijeđena je Smjernicama iz Bukurešta. Crna Gora je nakon Smjernica intenzivirala aktivnosti u cilju unapređenja bilateralne

ekonomske saradnje, što je doprinijelo konkretnim rezultatima i prisutnosti crnogorskih predstavnika na skoro svim skupovima koji su se organizovali u okviru inicijative 16+1.

Regionalna inicijativa „Saradnje 16+1“ stvorila je dragocjenu šansu za dalje povećanje međusobne saradnje i ima saglasnost i podršku svih zemalja učesnica, kao i Evropske komisije.

Trgovinska razjena iz godine u godinu raste. Prema podacima Privredne komore Crne Gore, NR Kina zauzima drugu poziciju, po pitanju robne razmjene Crne Gore i NR Kine, među partnerima od kojih Crna Gora uvozi, učestvujući sa 9,1% u našem ukupnom uvozu za period od četiri mjeseca tekuće godine.

Direktne strane investicije iz Kine nije bilo do 2006. godine, kada su one iznosile 0,2 mil. eura. Najviše se investiralo u 2009. godini, i to 2,5 miliona eura. Do sada su SDI bile zanemarljivo male, u ukupnom iznosu od 7,8 miliona eura za period od 2006. do marta 2015. godine.

Prema statističkim podacima iz MONSTAT-a ukupna spoljnotrgovinska razmjena između Crne Gore i NR Kine za 2014. godinu je iznosila 135 296 850 EUR:

- Uvoz: 132 735 865 EUR
- Izvoz: 2 560 985 EUR

Za period Januar-April 2015. godine ukupna spoljnotrgovinska razmjena između Crne Gore i NR Kine iznosila je 46 767 456 EUR:

- Uvoz: 46 463 276 EUR
- Izvoz: 304 180 EUR

Saradnja između NR Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope predstavlja sastavni dio sveobuhvatnog strateškog partnerstva između NR Kine i EU.

Strateškim planom NR Kine i EU, predviđeno je ostvarivanje trgovinske razmjene u iznosu od čak jedan trilion EUR do 2020.godine. U tome je šansa Crne Gore, da preko Luke Bar i slobodne trgovinske zone, bude jedna od ključnih saobraćajnih, logističkih i privrednih tačaka na Mediteranu za transfer između NR Kine i EU u oba pravca.

II Značaj održavanja 5. zasijedanja Nacionalnih koordinatora između zemalja Centralne i Istočne Evrope i Narodne Republike Kine

Učešće delegacije Crne Gore, koju će predvoditi nacionalni koordinator Crne Gore, savjetnik potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem mr Goran Jovetić, predstavlja priliku za dodatno produbljivanje regionalne saradnje za oblast Centralne i Istočne Evrope.

Ovogodišnji 5.sastanak nacionalnih koordinatora posebno je važan jer se definiše srednjoročni plan za saradnju koji će uspostaviti novih mehanizama saradnje a sve u cilju jačanja i učvršćivanje sveobuhvatnih odnosa između naših država i NR Kine.

Agenda 5. zasijedanja Nacionalnih koordinatora između zemalja Centralne i Istočne Evrope i Narodne Republike Kine obuhvata sljedeće:

- Saradnja 16+1 i saradnja između NR Kine i Evrope;
- Spajanje saradnje 16+1 i inicijative „jedan pojas, jedan put“, saradnja u povezivanju 16+1;
- Saradnja 16+1 u poljoprivredi, turizmu i vazduhoplovstvu, i
- Ekonomsko–trgovinska i investiciona saradnja 16+1.

Učešće delegacije Crne Gore na 5. zasijedanju Nacionalnih koordinatora između zemalja Centralne i Istočne Evrope i Narodne Republike Kine dopriniće poboljšanju i unaprijeđenju odnosa u oblasti politike, ekonomije, saobraćaja, kulture, turizma i dr.

III Teze koje će se zastupati

- Odavno je poznato da odnosi između Crne Gore i Kine imaju dugu i bogatu tradiciju utemeljenu u istorijskoj i prijateljskoj povezanosti crnogorskog i kineskog naroda. Regionalna inicijativa formata 16+1 dodatno je produbila tu saradnju, ojačala je i dala novu dinamiku.
- Kvalitetna saradnja doprinijela je konkretnim rezultatima u Crnoj Gori.
- Kao najveći uspjeh ističe se početak realizacije projekta izgradnja autoputa Bar-Boljari koji je vrijedan skoro milijardu eura, a 85% projekta će se finansirati iz

kreditnog paketa od 10 milijardi dolara koji je oredijeljena za ovu regionalnu inicijativu.

- Upoređujući ovu sa prethodnom godinom bilježimo rast od 64% u broju noćenja kineskih turista.
- Kao svaka dobra saradnja tako i ova sa sobom nosi i neke izazove. Crnogorski izazovi se ogledaju prije svega u: Trgovinskoj razmjeni koja je gotovo jednosmjerna. Izvoza u Kinu gotovo da nema, tj. Veoma je mali. Finansijska saradnja u okviru regionalne inicijative bazira se uglavnom na kreditnoj podršci, što je u narednom periodu teško odživ model. Crnogorska luka Bar sa svojim kapacitetima i slobodnim carinskom zonom zavređuje da više bude koristena od strane kineskih partnera i da u narednom periodu bude prepoznata kao jedan od ulaznih tačaka za kineske proizvode u Evropu.
- Crna Gora je veoma zainteresovana i za projekat rekonstrukcije željezničke pruge od Bara do Beograda i dalje do Budimpešte. Procijenjena vrijednost projekat za dio koji bi prolazio kroz Crnu Goru je oko 140 miliona eura.
- Crna Gora je zainteresovana za rast broja kineskih turista.

IV Sastav delegacije

Delegaciju Crne Gore na 5. zasijedanju Nacionalnih koordinatora između zemalja Centralne i Istočne Evrope i Narodne Republike Kine, koji će se održati u Peking, od 09. do 12. jula 2015.godine, predvodiće nacionalni koordinator, savjetnik potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem, mr Goran Jovetić, a članovi delegacije će biti:

1. **mr Goran Jovetić**, savjetnik potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem
2. **Tanja Maraš**, savjetnik za elektronske komunikacije i IT

PRILOG I

Srednjoročni program saradnje između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope

(Nacrt)

Kina, Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Češka, Estonija, Mađarska, Letonija, Makedonija, Crna Gora, Poljska, Rumunija, Srbija, Slovačka i Slovenija (dalje u tekstu: Zemlje članice) pohvaljuju veliki napredak koji je ostvaren u saradnji sa Kinom i zemljama Centralne i Istočne Evrope (dalje u tekstu: "Saradnja 16+1"), cijene važnost doprinosa svih strana i ukazuju da se u novoj fazi razvoja saradnje 16+1 pokazuje veliki entuzijazam i obećavaju izrada važne platforme sa ciljem produbljivanja uzajamno korisne saradnje između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope (dalje u tekstu: CIE) i unaprijeđivanja sveobuhvatnog strateškog partnerstva između Kine i Evropske unije.

Vodeći se *Strateškim programom saradnje 2020 između Kine i Evropske unije*, kao dokumentom koji je smjernica za kinesko-evropske odnose, zemlje članice ponavljaju svoju spremnost da sačine Srednjoročni program saradnje između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope (dalje u tekstu: Program), koji je u skladu sa važnim dokumentima kao što su: *Saopštenje za štampu sa sastanka između lidera Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope*, *Dvanaest kineskih mjera za unaprijeđivanje prijateljske saradnje sa zemljama Centralne i Istočne Evrope*, *Vodič za saradnju između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope iz Bukurešta* i *Vodič za saradnju između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope iz Beograda*.

Zemlje članice će Program zajednički sprovoditi u cilju unaprijeđivanja kvaliteta i efikasnosti "Saradnje 16+1", postavljajući vodeća načela i uputstva za "Saradnju 16+1" za period od 2015. godine do 2020. godine, izgrađujući konsenzus i formirajući sinergiju. Njegovo sprovođenje će se razmatrati na godišnjem Sastanku predsjednika vlada, a dopune i izmjene će se praviti ukoliko bude potrebe za istim.

I Principi i namjena

1. Uzajamno poštovanje i upoznavanje. Zemlje će poštovati izbor razvojnih puteva, suvereniteta, teritorijalnog integriteta, ključne interese i glavna pitanja drugih strana, koristeći i oslanjajući se na pozitivna iskustva u razvojnom procesu.
2. Udruženi naponi, zajednički interesi i odgovornosti. Zemlje članice, u svijetlu realne situacije i potreba, identifikovaće oblasti saradnje i prioritete kroz konsultacije i davaće punu podršku ulozi vlada, tržišta i biznisa, da u zajedničkim naporima, kroz saradnju, služe razvoju svojih zemlja.
3. Zajednički benefiti i saradnja korisna za obje strane. Imajući u vidu zainteresovanost i preokupacije svih, zemlje članice nastoje da približe svoje interese i da u potpunosti iskoriste svoje pojedinačne snage i potencijale, sa osvrtnom na realizaciju saradnje koja je isplativa za obje strane, koristeći svoje komplementarnosti.
4. Uključenost, otvorenost i transparentnost. Zemlje članice će proširiti saradnju u skladu sa svojim pojedinačnim zakonima i propisima, a u slučaju zemalja članica Evropske unije, sa EU zakonodavstvom, propisima i politikama koje proizilaze iz članstva u Evropskoj uniji, koji će se takođe uzeti u razmatranje. Zemlje članice pridaju važnost ulozi drugih mehanizama za saradnju i pozdravljaju volontersku uključenost u "Saradnji 16+1" na odgovarajući način.

II Ciljevi i zadaci

5. Sa fokusom na program od zajedničkog interesa i interesa zemalja članica, "Saradnja 16+1" će promovisati važne nacionalne i vodeće regionale projekte i tražiti da se isti razvijaju na koordiniran i održiv način.
6. "Saradnja 16+1" neće zamijeniti bilo koje postojeće mehanizme saradnje ili platforme. Ista će dopunjavati i ojačavati bilateralne odnose Kine sa 16 zemalja

Centralne i Istočne Evrope, u cilju jačanja i proširenja saradnje između Kine i 16 zemalja.

7. "Saradnja 16+1" će efikasno biti uključena u partnerstvo Kine i Evropske unije u oblasti mira, razvoja, reformi i civilizacija, i imaće veću ulogu u unaprijeđivanju potpunog i uravnoteženog razvoja sveobuhvatnog strateškog partnerstva između Kine i Evropske unije.
8. "Saradnja 16+1" će u potpunosti koristiti mogućnosti Put-Pojas inicijative sa ciljem stalnog proširivanja saradnje koja će, ujedno, doprinositi inicijativi.

III Platforme

9. Zemlje članice će unaprijeđivati mehanizme "16+1" godišnjeg Sastanka predsjednika vlada, dajući punu podršku njegovoj ulozi u usmjeravajući "Saradnju 16+1" kroz blagovremeno sastavljanje mapa puta, identifikujući ključne rezultate i rješavajući otvorena pitanja u toku saradnje. Lideri EU i njihovi predstavnici su dobrodošli da prisustvuju "16 + 1" Sastanku predsjednika vlada.
10. "Saradnja 16+1" nema namjeru da uključi nove punopravne članice, ali mogućnost 16+1+X modela saradnje se može razmatrati kada se za istim ukaže prilika. Druge zemlje i organizacije su dobrodošle da učestvuju u konkretnim projektima, zasnovanim na principu konsenzusa.
11. "16+1" Sastanak nacionalnih kordinatora se održava dva puta godišnje, naizmjenično - jedan u Kini i jedan u zemljama Centralne i Istočne Evrope.
12. Zemlje članice podržavaju specijalnog predstavnika Ministarstva vanjskih poslova Kine za saradnju između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope u obavljanju njegovih/njenih dužnosti.

13. Sekretarijat za saradnju između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope (dalje u tekstu: „Sekretarijat“) unaprijeđivaće način svog funkcionisanja, i posebno, ojačavati svoju ulogu kao koordinatora. Uspostaviće se mehanizam kvartalnih sastanaka između Sekretarijata i ambasada zemalja Centralne i Istočne Evrope u Kini. Zvaničan sajt “Saradnja 16+1” će biti poboljšan. Takođe će se podsticati stvaranje platformi za razmjenu informacija o saradnji između sektora , kao i osnivanje centra posvećenog “16 + 1” događajima, koji će se otvarati po potrebi.
14. Asocijacije za sektorsku saradnju, kao važan stub “Saradnja 16+1”, iniciraju, promovišu i učestvuju u saradnji u pojedinačnim oblastima. Ove asocijacije će ažurirati Sastanak predsjednika vlada o najnovijim razvojjima sektorske saradnje preko Sekretarijata.
15. Zemlje članice pohvaljuju uspjeh Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope u godini promocije investicija i biznisa za 2014. godinu, i u godini promocije turističke saradnje za 2015. godinu između Kine i zemalja CIE i podržavaju organizaciju manifestacija ovakvih tematskih godina na godišnjem nivou.

IV Ekonomska saradnja, trgovina i investiranje

Povećana dvosmjerna trgovina i zajednička ulaganja su značajna pokretačka sila za privredni rast u Kini i u zemaljama Centralne i Istočne Evrope. “Saradnja 16+1” u oblasti ekonomije, trgovine i investicija postaće najdinamičnija tačka razvoja u poslovnim vezama, ukoliko Kina i zemalje Centralne i Istočne Evrope uspiju u daljem olakšavanju uzajamnih investicija i trgovini i dostignu 100 milijardi američkih dolara, što je prije moguće, kao trgovinski cilj.

16. Ministarski sastanak o unaprijeđivanju trgovine i ekonomske saradnje između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope će se održavati svake dvije godine . Oslanjajući se na uspjeh prvog Sajma investicija i trgovine između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope u Ningbou u 2015. godini, sajam će biti organizovan u okviru velike platforme za “Saradnju 16+1” u oblasti ekonomije i trgovine.

17. Preduzeća će biti podstaknuta da imaju aktivnu ulogu u “Saradnji 16+1” u oblasti ekonomije i trgovine. Zemlje članice podržavaju ulogu Kineskog međunarodnog sajma malih i srednjih preduzeća , kao važne platforme za saradnju malih i srednjih preduzeća.
18. Podstaje se prekogranična E-trgovina i drugi novi poslovni modeli, kao i nove oblasti rasta trgovine.
19. Zemlje članice pozdravljaju i podržavaju veću ulogu Kine -CIE Poslovnog Savjeta i kontakt mehanizma Agencije za promociju investicija između Kine i zemalja CIE.
20. Zemlje članice pridaju značaj ulozi postojećih međudržavnih zajedničkih/mješovitih komisija o ekonomskoj saradnji i trgovini, kao i drugih bilateralnih mehanizmima konsultacija.

V Saradnja i povezanost

Zemlje članice će identifikovati ključne saobraćajne prelaze, veze i projekte i raditi na ojačavanju sigurne i efikasne mreže povezivanja na kopnu, moru i u vazduhu, podržane sa više platformi, modernom infrastrukturuom i povoljnim političkim okruženjem. Na ovaj način, zemlje se nadaju da će napraviti novi doprinos kinesko-evropskom i evroazijskom povezivanju.

21. Zemlje članice će podržavati izgradnju pruge koja povezuje Budimpeštu i Beograd, kako je planirano, i činiće stalne napore na izgradnji ekspresne linije more-kopno (Sea Land) Kina-Evropa, kako bi na taj način sakupile iskustva vezana za saradnju o regionalnoj povezanosti.
22. Zemlje Centralne i Istočne Evrope se podstiču i podržavaju da rade sa kineskom stranom kako bi ubrzale razmjenu i saradnju na sektoru logistike , poboljšale željeznički kontejnerski saobraćaj između Kine i Evrope , kao i da se zalažu za

rano osnivanje logističkih centara za podršku željezničkog saobraćaja između Kine i Evrope i logističkih ruta u zemljama CIE.

23. Zemlje članice će pojačati saradnju na razvoju infrastrukture , uključujući puteve, željeznice, luke, aerodromske telekomunikacije i naftne i gasne mrežu.
24. Zemlje članice će proširiti razmjenu i saradnju u oblastima koje se odnose na civilno vazduhoplovstvo.
25. Kina, Mađarska, Makedonija i Srbija će unaprijediti saradnju u oblasti olakšica koje se odnose na carinjenje i ubrzati dijeljenje i razmjenu informacija. Više zemalja Centralne i Istočne Evrope se ohrabruju da učestvuju u programima saradnje u okviru pilot projekta Pametni i sigurni trgovinski putevi (Smart and Secure Trade Lines).
26. Osnovaće se asocijacija Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope u oblasti saobraćajne infrastrukturne saradnje , kao i asocijacija Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope u oblasti logističke saradnje.
27. Uzimajući u obzir dogovorene propise , smjernice, politike i povezivanje evropskih i drugih organizacija, zemlje članice pozdravljaju i podržavaju razmjenu sa Kinom i zemljama Centralne i Istočne Evrope i moguće učešće u obliku trilateralne saradnje.

VI Saradnja u oblasti industrijskih kapaciteta

Na osnovu postojećeg nivoa saradnje , zemlje članice će ulagati snažne napore na unaprijeđivanju dvosmjerne saradnje u oblasti industrijskih kapaciteta u različitim oblicima, dobro koristeći slične faze razvoja , industrijske komplementarnosti i pogodne kanale komunikacija, u cilju obogaćivanja “Saradnje 16+1”.

28. Kina i zemlje CIE se podstiču da razvijaju zajedničke projekte u oblasti nuklearne energije, zasnovane na principu transparentnosti i odgovornosti.

29. Zemlje članice pozdravljaju i podržavaju inicijativu Rumunije o formiranju Centra za dijalog u projektima vezanim za energetiku.
30. Zemlje članice će pojačati saradnju u oblasti hidroenergije, energije vjetra i drugih novih oblika energije.
31. Zemlje članice će produbiti saradnju u oblasti visokokvalitetnih industrijskih kapaciteta, kao što su petrohemijska i hemijska industrija, industrija gvožđa i čelika, obojenih metala, građevinskih materijala, željeznice i mehanizacije.
32. Kina i zemlje CIE se ohrabruju i podržavaju u jačanju saradnje u industrijskim parkovima i produbljivanju saradnje između industrijskih lanaca, u svijetlu njihovih realnosti i potreba.
33. Zemlje članice će aktivno istraživati mogućnosti za saradnju koje uključuju treću stranu i modalitete na koje mogu da prošire saradnju u oblasti industrijskih kapaciteta.

VII Finansijska saradnja

Zemlje članice će ubrzati svoje napore da uspostave investicioni i finansijski okvir saradnje, da donesu nove modele finansijske saradnje, podrže saradnju u realnoj ekonomiji i programima visokokvalitetne saradnje, kako bi se obezbijedila snažna podrška "16 + 1 saradnji".

34. Zemlje članice će započeti sa punom primjenom kreditne linije vrijedne 10 milijardi američkih dolara, stvoriti investicioni fond u vrijednosti od 3 milijarde američkih dolara, pokrenuti drugu fazu Fonda investicione saradnje Kina-CIE i uspostaviti RMB (juan) fonda za podršku "Saradnji 16+1".

35. Saradnja na ključnim projektima u CIE će biti podržana mnogim sredstvima, kao što su finansijski lizing, direktne investicije, finansiranje trgovine, investicije u kapital i paritet kupovne moći.
36. Biće podržana saradnja Kine i CIE u valutnim svopovima, plaćanje u lokalnoj valuti, kao i finansijske regulative.
37. Kvalifikovane finansijske institucije Kine i CIE zemalja se podržavaju u otvaranju filijala u povezanim zemljama, kao i da sprovode poslovnu saradnju u širokom obimu.
38. Zemlje članice podržavaju model plaćanja u kineskoj valuti RMB u zemljama CIE.
39. Zemlje članice ispitaće i razmotriće mogućnost osnivanja Kina -CIE investicione banke.
40. Saradnja sa Azijskom infrastrukturnom investicionom bankom, Fondom Svileni put, Evropskim investicionim bankama i drugim regionalnih finansijskih institucija je dobrodošla i podržana.

VIII Saradnja u oblasti inspekcije u domenu poljoprivrede i kvaliteta

Zemlje članice će raditi na održavanju zamaha brzog rasta saradnje u oblasti poljoprivrede i kontrole kvaliteta, učinivši da ista postane nova tačka rasta u oblasti "Saradnje 16+1" za dobrobit naroda u 17 zemalja.

41. Zemlje članice će u potpunosti koristiti postojeće platforme za poljoprivrednu saradnju, uključujući Kina-CIE asocijacije u oblasti unaprijeđivanja saradnje na sektoru poljoprivrede i Kina-CIE Forumu poljoprivredne trgovine i ekonomske saradnje, i uvesti nove modele saradnje i udružiti potencijale.

42. Zemlje članice CIE će se ohrabrivati i podržavati da sarađuju sa Kinom kako bi intenzivirale kontrolu kvaliteta i saradnju u oblasti karantina, zasnovanu na principima ravnopravnosti i uzajamne koristi. Kineska strana pozdravlja uvoz poljoprivrednih proizvoda iz CIE zemalja koji se mogu prodati i koji ispunjavaju odgovarajuće inspekcijske i kineske karantinske propise, kako bi se isti ponudili kineskim potrošačima kroz više opcija.
43. Zemlje članice će osnaživati saradnju u oblasti poljoprivredne trgovine, održive poljoprivredne proizvodnje, detaljne prerade poljoprivrednih-proizvoda, razvoja ruralnih područja, naučnog istraživanja u poljoprivrednom sektoru, kao i uzgoja, poljoprivrede i prerade u stočarstvu. Zemlje članice podržavaju zajedničke investicije u sektoru poljoprivrede i formiranje poljoprivrednih baza.
44. Zemlje članice podržavaju saradnju u oblasti navodnjavanja objekata i drugih poljoprivrednih infrastruktura, kao i tehnike i opreme za uštedu vode za navodnjavanje.
45. Zemlje članice će razgovarati o mogućnosti uspostavljanja “ 16 + 1” mehanizma za saradnju u oblasti šumarstva, identifikovati nove kanale saradnje i ohrabrivati razmjenu na svim nivoima na sektoru šumarstva.

IX Saradnja u oblasti visokih tehnologija, obrazovanja i životne sredine

Zaštita

Zemlje članice ojačavaju saradnju u oblasti nauke, tehnologije, obrazovanja i inovacija, unapređuju održivi razvoj i kontinuirano pomažu da se “Saradnja 16+1” izdiže na viši nivo i da bude u boljoj službi interesa njihovih naroda.

46. Zemlje članice nastavljaju da organizuju Seminare o inovacijama, tehnološkoj saradnji i međunarodnom prenosu tehnologija Kine i zemalja CIE i jačaju napore na razvoju i široj primjeni inovativnih rezultata i proizvoda.

47. Zemlje članice ojačavaju saradnju u oblasti komunikacionih tehnologija kao i njenu primjenu, te ohrabruju i podržavaju zajedničke istraživačke programe i diskutuju o mogućnosti uspostavljanja mehanizma saradnje u oblasti komunikacija.
48. Zemlje članice pozdravljaju i podržavaju saradnju u domenu Interneta stvari (IoT), Interneta naredne generacije koji se odlikuje velikim obimom podataka.
49. Zemlje članice unarpeđuju saradnju u oblasti geologije, rudarstva, korištenja gasa iz škriljaca, prostornog planiranja i urbanizacije.
50. Zemlje članice jačaju praktičnu saradnju u sektorima uštede energije i zaštite životne sredine i istražuju mogućnosti za razmjenu i saradnju u oblastima uštede energije i dijaloga usmjerenog na politiku životne sredine i očuvanje ekologije.
51. Zemlje članice organizuju Dijalog o politici obrazovanja Kine i zemalja CIE na redovnoj osnovi i podržavaju funkcionisanje Konzorcijuma instituta za visoko obrazovanje Kine i zemalja CIE.
52. Razmjene studenata između Kine i zemalja CIE se proširuju. Kina je spremna da konstantno povećava broj školarina koje nudi studentima iz zemalja CIE svake godine dok su zemlje CIE spremne da u znatnoj mjeri povećaju broj školarina za kineske studente.
53. Zemlje članice pojačavaju saradnju u oblasti zajedničkog priznavanja akademskih zvanja, svjedočanstava i kredita, zajedničkog istraživanja i istraživanja koja su specifična za konkrentu zemlju ili regiju.
54. Predavanje i učenje mandarinskog jezika u zemljama CIE se osnažuje dok se predavanje i učenje jezika zemalja CIE osnažuje u Kini.

Povezivanje naroda u domenu kulture i turizma

Dobri međjuljudski odnosi su od ključne važnosti za odnose između zemalja. Kontinuirana saradnja naroda NR Kine i zemalja CIE je od velikog značaja, jer pomaže

boljem međusobnom razumijevanju, olakšava razmjenu u različitim sektorima i obezbijedjuje podršku javnosti

55. Način na koji se sprovodi saradnja 16+1 zemalja u domenu povezivanja naroda i kultura će se postepeno unapredjivati. Zemlje članice 16+1 podržavaju organizaciju međunarodnog umjetničkog festivala u Kini 2017. godine. *Smjernice za razvoj kulturne saradnje između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope* će se implementirati uz ulaganje energičnih napora.
56. Forum o kulturnoj saradnji između Kine i zemalja CIE na ministarskom nivou, Simpozijum *think-tankova* Kine i zemalja CIE na visokom nivou i razmjena posjeta novinara iz Kine i zemalja CIE će se organizovati na redovnoj osnovi.
57. Zemlje članice podržavaju uspostavljanje centra za razmjenu i saradnju između NR Kine i zemalja CIE za *think-tankove* i pridaju značaj ulozi Istraživačkog fonda za odnose između NR Kine i zemalja CIE u omogućavanju i usmjeravanju relevantnih istraživačkih programa.
58. Konferencija na visokom nivou između Kine i zemalja CIE u oblasti turizma održavaće se na redovnoj osnovi. Zemlje članice podržavaće Udruženje agencija za promociju turizma i biznisa NR Kine i zemalja CIE kako bi dobilo značajniju ulogu i kako bi se na što bolji način iskoristile mogućnosti koje pruža kineski međunarodni turistički sajam CITM i 16+1 turistički web-sajt. Biće uvedene pažljivo odabrane turističke rute i proizvodi u skladu sa potrebama kineskih turista i turista iz zemalja CIE.
59. Zemlje članice će dodatno pojednostaviti primjenu viznih procedura i izdavanja dozvola za boravak i prebivalište, skratiti vrijeme obrade, olakšati putovanje u oba smjera, naročito za poslovne ljude, članove porodice i turiste, te usvojiti politiku ukidanja viza kada se za to steknu uslovi.
60. Zemlje članice ohrabruju i podstiču razmjene i kontakte između kineske strane i sinologa iz zemalja CIE i spremne su da jačaju saradnju u sakupljanju, prevođenju i objavljivanju književnih djela.

61. Forum mladih političkih lidera Kine i zemlja CIE se održava jednom u dvije godine, a program razmjene 1000 mladih ljudi se realizuje u periodu od pet godina.

XI Saradnja u oblasti zdravstva

Zemlje članice proširuju saradnju, intenziviraju razmjene kadrova, tehnologija i informacija te konstantno unapređuju zdravlje svojih ljudi, kroz otvorene i proaktivne razmjene i uzajamno učenje sa rezultatima na dobrobit obiju strana.

62. Forum ministara zdravlja Kine i zemalja CIE se održava na redovnoj osnovi. Zemlje članice rade na uspostavljanju udruženja za promociju saradnje u oblasti zdravstva između Kine i zemalja CIE.
63. Mreža za saradnju javnih bolnica Kine i zemalja CIE i savez za saradnju instituta za javno zdravlje će biti formirani.
64. Zajedničko istraživanje sistema zdravstva se sprovodi a radionice se organizuju na redovnoj osnovi. Razmjene zdravstvenih radnika se proširuju.
65. Zemlje članice podržavaju ojačanu saradnju o oblasti tradicionalne medicne i poboljšanog razumijevanja i znanja u oblasti tradicionalne kineske medicine u zemljama CIE. Zemlje članice podržavaju centar za tradicionalnu kinesku medicinu (TKM) u Češkoj Republici u sprovođenju saradnje u oblasti TKM sa zainteresovanim zemljama CIE kao sveobuhvatno tijelo za medicinske usluge, naučno istraživanje i podučavanje.

XII Saradnja na pod-nacionalnom nivou

Saradnja na pod-nacionalnom nivou obuhvata veliki niz oblasti. Kao visokoefikasn i praktični način saradnje koji puno obećava, predstavlja važni alat za povlačenje lokalnih resursa, unapređenje lokalnog razvoja i služi poslovnoj zajednici.

66. Zemlje članice pozdravljaju i podržavaju svoje lokalne zajednice u uzimanju učešća u programima razmjene i saradnje u sklopu okvira za "Saradnju 16+1".
67. Kina i zemlje CIE se smjenjuju u ulozi domaćina okupljanja lokalnih lidera Kine i zemalja CIE jednom u dvije godine.
68. Zemlje članice udvostručuju svoje napore na razvijanju Asocijacije rukovodilaca lokalnih uprava Kine i zemalja CIE i ohrabruju i podržavaju lokalne zajednice zemalja CIE da ih se što više priključi Asocijaciji.
69. Zemlje podržavaju saradnju Kine i zemalja CIE na pod-nacionalnom novou i ohrabruju i podržavaju bratimljenja svojih lokalnih uprava.
70. Zemlje članice ohrabruju i podržavaju razmjene i saradnju među gradonačelnicima glavnih gradova Kine i zemalja CIE.